SUPLIMENTUL II

LA

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

No. 12. 15 IUNIE 1900 VOL. I.

Clopotele.

Gimnasiul tăcut și grav își arată în luminișul castanilor zidurile-i galbene, pe carĭ ca un «memento moris» eleviĭ și-aŭ lăsat cărțile de visită, însoțite de complimente une-orĭ nu tocmaĭ măgulitoare la adresa camarazilor. Pe scară stă moș Ion, bătrînul paznic al școaleĭ, care mașinal se uită la ceasornic, ca la împlinirea oreĭ să sune clopotul. Dar orele trec și clopotul nu maĭ sună și prin clasele altă dată pline, prin coridoarele resunînd de atîtea glasurĭ, nu se vede țipenie de copil. Un bălăngărit ascuțit repetat în cele două aripĭ ale clădireĭ și patru ușĭ se deschideaŭ cu sgomot, dînd iuruș în urma profesorilor sumedenie de clevĭ.

Cînd aud clopotul școaleĭ, par'că mă văd și eŭ la reposatul Albini, cum intram pe fereastră în clasă — fiind drumul cel maĭ scurt între curte și bancă — pe cînd dascălul se îndeletnicea cu căutarea nueleĭ, la vederea căreia ne cam mînca spinarea. Ce vremurĭ! Acum pare că ascult povestea unuĭ copil fără grijĭ și îmbătat de bucuria unuĭ zmeŭ cu vîjîitorĭ și de alviță și floricele de la moș Dobre, bulgarul de lîngă școală.

Odată Tănase al Mărdicăĭ înfige briceagul în bancă și începe să-l facă să sbîrnie, dîndu-ĭ bobîrnace în mîner. Albini care se trudea să învețe pe unul din clasa I «i de mînă, i de tipar» din abecedarul luĭ Creangă, cînd aude sbîrnîitul briceaguluĭ, pune mîna pe linie și.. la Tănase! Tănase era de două orĭ maĭ mare de anĭ și de trup ca mine — întinde mîna. Rabdă el una, două, treĭ, cincĭ; de odată se dă pitiș sub bancă și cînd îĭ trage cu linia, se rupe scîndura în două de muchia băncii. Eĭ! ce-o să zică pielea ta Tănase? Infuriat Albini îl apucă de pantalonĭ cu o mînă și cu cea-laltă de gulerul zăbunuluĭ și-l scoate de sub bancă. Dară cînd să-ĭ ardă una numaĭ ce să vezĭ pe Tănase că-ĭ pune mîna în piept și dîndu-l la perete țîșt! peste fereastră în grădină și de acolo cu cînĭĭ după el prin cenușăria tăbăcărieĭ luĭ Ioseĭ Ungureanu, care ne aroma clasa maĭ ales în timpul vereĭ cu miros de pieĭ și de ciobe. — Adoua zi eram înălțat în locul luĭ la rangul de monitor general pentru, ambele clase, cu dreptul de a sta la catedră, de a bate la palmă, a striga catalogul și... a da situația claselor. Pe atuncĭ se vede că nu plouase mult, căcĭ eram mărunt de tot. Ce liniște să facĭ tu la zăplaniĭ de 15—16 anĭ și care pînă atuncea mă restigneaŭ pe lîngă gardurĭ? Eĭ! dar aveam împuternicirea! și pasă acum tu, Dumitre Cireașă și tu Codău de vă maĭ legațĭ de mine. — Odată Codău se tot ținea de zbeguit în bancă și-ĭ făcea pe toțĭ să rîdă. Iĭ trimit două somațiĭ și el pace! Ca cel cu puterea în mînă, îĭ ard două la palmă. Incepe Codău să țipe, să sbiere, că vine Albini speriat. Eŭ tremuram, de fricĭ să nu-l fi lovit răŭ de tot. Codău pleacă acasă plîngînd. Dar peste cît-va eată-l venind cu mamă-sa, care pornită de la cusutul polcilor, își uitase o șurubiță de ață neagră pe după gît. Cum intră în clasă, întrebă unde e acela care i-a bătut băiatul, să-l trîntească ea în pămînt să nu maĭ miște, și cum mă vede harț! spre mine. Eŭ încep să țip și sar peste băeții, băeții țipă, ea ocăra, Codău plîngea.. intrase lupul între noĭ Albini crezînd că e vr'o neliniște vine cu vorba. De odată o sută de glasurĭ încep să-ĭ vorbească. Ce să înțeleagă de la toțĭ? Mă chiamă pe mine și cînd mă vede galben și prăpădit și plîngîndu-ĭ că nu vreaŭ să maĭ fiŭ monitor, că vin mamele băeților să mă bată, unde se duce spre mama luĭ Codău!

— Ce cauțĭ, jupînească aicĭ, de-mĭ sperĭĭ băeții?

Şi, după-ce se convinse că'ĭ pură calomnie pretenţia vecineĭ Catinca, domnul Colea îşĭ puse din noŭ pe Lici în braţe, netezindu'l cu mîna stîngă iar cu dreapta îşĭ luă ţigara din gură, ca să poată pulăi fără să'şĭ vatăme înceata'ĭ respiraţie.

Revenind la gîndurile de înainte, ca şi cum nimic nu s'ar fi întîmplat, urmă:

— Nu, Lenţo dragă, Vrăticescu cela'ĭ un boboc de băiat! Va fi un om mare, celebru, cînd va fi maĭ în vîrstă!... Şi frumos, nu glumă, să'l puĭ la icoană, la închinat; asta e părerea mea!

Zicînd aceasta domnul pensionar privi pe domnişoara Săftiţa, care, contrariŭ obiceiuluĭ de altă dată, nu luase parte la discuţia interesantă asupra luĭ Lici, ci era transportată în alte ţinuturĭ, feerice şi exotice, cu serĭ frumoase, senine, fiind vecinic lună şi dragoste.

. . . . . .

Vrăticescu — aci'ĭ apărea în haină lungă, mătăsoasă ca a cavalerilor medievalĭ înamoraţĭ,— cu pampon la pălăriuţa verde, — şi, furînd'o, învăluind-o în mantaua'ĭ ocrotitoare, îĭ şoptia: «te iubesc, te ador,» ducînd-o în sbor spre fericirea deplină, sărutînd-o, ca să'ĭ dea curaj, putere.....

Aci'ĭ apărea ca un Făt-frumos din poveştĭ şi, în locul călătoriilor romantice prin nourĭ, se trezia culcată lîngă el, — într'o pădure mare şi bătrînă, — în iarba grasă, ce nicĭ odată nu se veştejeşte..... ca'n basme. Iar eĭ iubindu-se, se stringeaŭ la piept,..... toată lumea dispăruse din minte-le, numaĭ eĭ eraŭ, numaĭ grija lor şi-o duceaŭ şi iubirea lor ţinea vecinic, vecinic, cît pădurile bătrîneştĭ din basme!

Aci îl vedea în lume, — într'un oraş luxos, strălucit, cu palate măreţe, — şi ea la braţul luĭ, plimbîndu-se radioşĭ de fericire, admiraţĭ de-o lume 'ntreagă, salutaţĭ din toate părţile, căcĭ *el* pe toţĭ 'ĭ-a uimit cu talentele luĭ minunate: a ajuns celebru, după proleţia «tătuculuĭ!»...

Da'n cîte felurĭ nu'l vedea domnişoara Săftiţa!? Cînd iubeştĭ şi eştĭ tînăr, cu naivitatea primeĭ încercărĭ urzeştĭ şi ceia-ce'ĭ cu neputinţă, te desfeţĭ în raza unuĭ surîs, trimes de-o închipuire, — te farmecă visul tăŭ chiar, visul uneĭ pasiunĭ înşelătoare.

Căcĭ îl iubia adoptiva pe Vrăticescu şi, cînd bătrîniĭ vorbiaŭ de dînsul, eĭ îĭ tremura inima să nu care cumva să se întîmple s'audă vorbindu-se ceva răŭ despre el! Ea'l iubia şi, în ameţeala'ĭ amoroasă, îşĭ închipuia iubitul după vorbele D-luĭ Colea: amant-cavaler, bărbat respectat de toţĭ, admirat, — o celebritate! — căcĭ tuturora s'a impus prin deşteptăciune, merite.

Iar studentul Vrăticescu, mult maĭ bucuros încă de cît domnişoara Săftiţa, consimţia din tot adîncul sufletuluĭ săŭ să înveţe ce'ĭ dragostea şi s'o guste pe deplin..... Indeşi vizitele, iar într'o seară, ieşind ambele temeĭ să'l «conducă», inseparabilul Lici al doamneĭ pensionare îĭ dădu ocazie, — favorabilă la maximum, — să'şĭ mărturisească într'un elan cald, amorul consumator al vieţeĭ sale june:

— Te iubesc domnişoară ca pe-o madonă!

Şi fără să'ĭ aştepte răspunsul, s'aplecă spre faţa feteĭ îmărmurită de gravitatea situaţieĭ, — o sărută pe obrajĭ cu o adevărată patimă de'nsetat în dragoste.

— Bon soir, madame Colea!

— Bonsar, musiu Vrăticescu, zise d-na Colea, care prinsese motănelul şi'l ocăra acum că a fost obraznic şi a sărit pe jos să se murdărească. (Nu de alta, ar fi putut să vadă madam' Catinca şi toată celebritatea drăguţuluĭ Lici s'ar fi spulberat).

— Bon soir, d-şoară Săftiţă, maĭ zise Vrăticescu, salutînd'o pîn'la pămînt.....

Dar dînsa, ameţită de-a binelea, nu nemeri un cuvînt să răspundă, ci înclină puţin din cap, ca şi cum ar fi fost ziua orĭ el trebuia numaĭ de cît să vază!.... Intră în casă, păstrînd pe obraz atingerea buzelor inamorate de ea.....

Cît e de frumoasă viaţa !... Numaĭ acum simte domnişoara Săftiţa plăcerea de-a trăi! — Ştie că din două'n două serĭ îşĭ vede iubitul, şi la plecare îĭ strînge mîna, îl sărută pe furiş, iar uneorĭ îl opreşte pe cîte-va minute, îl întreabă dacă o iubeşte, se lipeşte de pieptul luĭ binişor, îl sărută, îl desmiardă, rugîndu'l s'o iubească şi el mult, mult.....

Iar el a iubit'o potrivit obiceiuluĭ, potrivit voeĭ celor douăzecĭ şi doĭ de anĭ aĭ săĭ.

Prin postul mare, (cînd, în parantez fie zis, d-şoara Săftiţa prea da semne că'ĭ doamnă, bătrîniĭ tot nu maĭ continuaŭ cu laudele la adresa luĭ Vrăticescu, ba madam' Colea se mira că ĭ-a părăsit, 'ĭa ocolit atîta vreme.....

— O, 'ţĭ-am spus eŭ, răspundea cu ifos pensionarul!... 'ţĭ-am spus că e un *om*, un om mare!.. va fi celebru!... Dar sigur că în urma succesu-

luĭ de luna trecută la examen, acum îşĭ caută societatea după meritul său şi bine face; ţĭ-am spus eŭ că'ĭ un tînăr superior. Gimnaziul nostru se va mîndri cu fostu'ĭ elev!...

I. D. MANOLACHE.

PRIMĂ-VARA

(Pastel).

E timp frumos de primă-vară!...
Pădurea a înverzit şi vîntul
Doineşte vesel, iar pămîntul
E sguduit ca deo povară...
E timp frumos de primă-vară.

Pe ceru-albastru iese luna
Să lumineze noaptea vieţiĭ
La ceĭ în vîrsta tinereţiĭ,
Să ne conducă tot-d'a-una...
Pe ceru-albastru iese luna.

Şi noaptea 'i dulce, liniştită
Cum e un suflet inocent
In cît acum deviĭ atent,
Viaţa'ţĭ pare fericită,
Căcĭ noaptea'ĭ dulce liniştită.

Privighetoarea'n pom ne cîntă
Un dulce şi sonor concert...
Sărmanul nu maĭ e inert,
In lupta vieţi iar s'avîntă...
Privighetoarea'n pom îĭ cîntă.

Lumina-ĭ caldă şi pătrunde
In scorburĭ negre şi rîpoase...
Le face bune şi frumoase
Si'n ele omul trist s'ascunde...
Lumina vie-acum pătrunde.

In vale rîul şipoteşte...
Ar vrea să'şĭ spue suferinţa
Ce-o îndură, dar năzuinţa
De-un greŭ obstacol se loveşte...
In vale rîul şipoteşte.

E timp frumos de primă-vară...
Durerea să îneacă'n haos
Si oboseala'ntr'un repaoz
Viaţa nu maĭ e amară...
E timp frumos de primă-vară

PAUL ST. IONESCU.

Cincinat Pavelea

— Fantezii —

I

Cine-ĭ Cincinat Pavelea? A existat vr'odată, există şi-acum saŭ va exista cînd-va? In zadar m'aţĭ întreba, n'aşĭ şti să vă daŭ răspuns.

Erĭ — toate lucrurile din lume s'aŭ întîmplat «erĭ» — erĭ, cum zăceam obosit pe pat, în gură cu un ciubuc lung cumpărat de la un bosniac care îşĭ îmbiase marfa pe sub fereştile mele — erĭ, zic, d'odată mă trezesc că rostesc numele Cincinat Pavelea!

Sînt sigur că nu am nicĭ un cunoscut de acest nume, la care să fi gîndit fără d'a-mĭ da samă. O nu, nu mă gîndeam la nimic, eram obosit şi gîndirea m'ar fi obosit şi maĭ mult.

Şi chiar asta m'a surprins într'atîta.

Am sărit numaĭ decît în picioare, am privit uĭmit în jur... Eram acasă în odaĭa mea de lucru. Toate se aflaŭ în vechia lor orînduială saŭ neorînduială — cum o iaĭ — şi eŭ repetam încet, aproape fără voe: Cincinat Pavelea.

O să fie mulţĭ carĭ se vor fi aflat în o poziţie analogă. Se întîmplă des că plimbîndu-te pe unde-va aşa a lene d'odată daĭ de cine-va a căruĭ faţă îţĭ pare cunoscută, ştiĭ, eştĭ convins că nu o vezĭ pentru întîia oară, dar nu-ţĭ poţĭ aduce aminte unde aĭ maĭ văzut-o! Şi te puĭ apoĭ să te gîndeştĭ să-ţĭ aducĭ aminte unde şi între ce împrejurărĭ aĭ văzut acea faţă şi cu cît te gîndeştĭ maĭ mult cu atît maĭ puţină nădejde îţĭ rămîne s'o aflĭ, căcĭ răsgîndindu-te îţĭ vin mereŭ în minte lucrurile cele maĭ deosebite, pînă în urmă chiar uiţĭ la ce te gîndeaĭ la început.

Vremea trece, nicĭ nu-ţĭ maĭ aducĭ aminte de frămîntările d'atuncĭ, şi d'odată numaĭ iată fără veste îţĭ vine în minte cine e, unde aĭ văzut'o; şi de mergĭ — staĭ loculuĭ, de mănîncĭ — înlemneştĭ cu bucata de mîncare în gură, uitînd s'o înghiţĭ, de şezĭ — tresarĭ şi facĭ o mişcare ca şi cînd aĭ voi să te scolĭ şi lumea din jur se miră ce te-a putut ajunge.

Aşa's eŭ acuma.

De erĭ nu-mĭ maĭ iasă din minte numele Cincinat Pavelea. De şed, de staŭ, de merg — şed, staŭ şi merg însoţit de cadenţatul ţiuit Cin-cinat Pa-ve-lea. Inzadar m'am pus să citesc, printre şire par-că vedeam scris cu litere marĭ şi roşiĭ numele: Cincinat Pavelea. Seara am ador-

mit cu el pe buze, dimineaţa cînd m'am trezit el mi-a fost întîiul cuvînt.

Incă în pat m'am pus pe răsgîndite. M'am adîncit înapoĭ în aniĭ de fragedă copilărie, am percurs toată viaţa mea de cînd eram încă numaĭ copil şi pînă în clipa de faţă, cînd cu capul răzimat pe mînĭ şed la masa de scris.

O, cît farmec maĭ ascunde în sine pîcla vremilor trecute. Nicĭ nu-ţĭ vine să crezĭ că sub cenuşa rece a zilelor moarte după atîta amar de vreme s'a maĭ păstrat cîte-o scînteie aprinsă, care — dînd la o parte nepăsătorul strat sur — licăre din noŭ viŭ, viŭ ca în trecut, ca apoĭ să se stingă pe vecĭ.

Cu ochiĭ închişĭ percurg în gînd viaţa-mĭ trecută şi stoluri, stoluri trec pe dinaintea mea prietenii copilărieĭ, soţiĭ de liceŭ, colegiĭ de universitate...

II

Eraŭ vremĭ frumoase, vremile de la universitate... Străinĭ într'o ţară depărtată formaserăm un fel de republică boemă şi duceam o adevărată viaţă de boemienĭ, cu toate plăcerile şi durerile eĭ...

Par'că'ĭ văd şi-acum adunîndu-se la mine. Rînd pe rînd vin... Costică, Dinu, Ghiţă, Bănăţeanul, Mefisto, Doftorul, cum ne numiam noĭ între noĭ... Toţĭ vin să afle veştĭ noĭ de pe acasă...

O, să citim era singura noastră mîngîere în străinătate.

Citim cu o febrilă grabă rînd pe rînd toate ziarele făcîndu-ne între glume observările maĭ cu spirit, maĭ fără spirit... Cînd se întuneca eşiam cu toţiĭ la plimbare... Ca boemienĭ adevăraţĭ nu mergeam pe trotoare ci în grupe de treĭ-patru în mijlocul stradeĭ... Ne plimbam veselĭ şi fără grijĭ pînă tîrziŭ...

O, să ne plimbăm era singura noastră mîngîere în străinătate...

Vorbind tare, româneşte trecem înainte.

— Gelt Mutta des san Italiena? (1) zice mameĭ sale o fetiţă surprinsă de accentele limbiĭ noastre. Pretutindenea ne ţineaŭ de italienĭ...

Si ne punem la poveştĭ.

— Maĭ azĭ iarnă — începe Bănăţeanul să ne povestească ceva epizod de pe la eĭ — pe la chirvaĭ (2) unchiul meŭ a împuşcat un urs mare Trăgea maĭ bine de 200 de chile.

— Cine? Unchiul tăŭ?

— Ba nu, ursul. Dar şi împuşca bine.

— Cine? Ursul?

— Ba nu, unchiul meŭ...

Şi rîzînd o apucăm pe altă stradă...

O, să rîdem era singura noastră mîngîere în străinătate.

Unde o apucam? Maĭ ştiŭ şi eŭ!.. In urma urmelor ne treziam unde-va la bere. La «Löwenbräu», la «Augustiner», la «Pschorr» şi pune-te apoĭ la comandă de bere... ştiţĭ, comandă studenţiască cu «praeses», «contrapunct», «cantor-loci», toţĭ oficianţĭ aĭ mareluĭ «Gambrinus»... «Cantor loci» începe uvertura comandeĭ şi noĭ cîntăm veselĭ după el.

Fraţĭ la masa asta 'ntinsă
La păharul ăst spumos
Ne-a chĭemat o lege sfîntă
Ne-a chĭemat un zeŭ frumos
Zing zing zing cu sticlele
Găl găl găl cu gurile...

O, să cîntăm lîngă bere era singura noastră mîngîere în străinătate...

Veselia e la culme... Spiritele însufleţite şi ordinea cu toate aste ezemplară... Nicĭ unul nu vorbeşte fără să nu-şĭ ceară cuvînt...

—*Peto verbus!* se adresează Costică luĭ Ghiţă, care ca de obiceiŭ prezida...

—*Habeas!* — îĭ respunde «praeses»-ul, — dar grijĭ, se zice.. peto verb-*um* si nu verb-*us*.

Şi Costică spune ce are de spus pe cînd noĭ abia ne putem stăpîni să nu rîdem despre dovezile sale că ştie latineşte...

O, dar Costică nu se dă cu una cu două. Vrea să ne arate că n'a uitat tot cît a învăţat la şcoală. Voind să se depărteze în afaceri «strict personale» se adresază din noŭ praeses»-uluĭ...

— *Peto tempum!* îĭ zice el privind mîndru în jur.

Habeas! îĭ răspunde Ghiţă zîmbind, — dar griji se zice peto temp—*us* şi nu temp—*um!*

— Eĭ, fiire aţĭ aĭ naibiĭ, — erumpe însfîrşit Costică. Credeţĭ că pe mine mă puteţĭ purta de nas? Odată ziceţĭ că se zice cu *us* apoĭ iar cu *um*...

Veselia e la culme... Ura trăiască veselia! şi toţĭ golim cîte un pahar de bere.

(1) E, mamă că ăştia is italienĭ?

(2) Chirvaĭ=Kirchweih=sfinţire de biserică.

O, să golim cîte un pahar de bere era singura noastră mîngăiere în streinătate!

Comanda merge înainte «Cantor loci» întoneazâ din nou.

Cine-a făcut crișma 'n drum
N'a făcut-o de nebun
Ci-a făcut-o de cuminte
Cine-a bea în ea să cînte
Și de doru-i să mai uite...

Și am ajuns la dor. Începem cîntecele mîndrelor... «Cantor loci» începe.

— Frate mîndra ta se chiamă...

— Măria, Elena, Sofica, — zicem noi pe rînd și-apoi repetăm cîntînd în cor.

— Maria, să trăiască, trăiască, trăiască,
Trăiască 'ntru mulți ani...

Mefisto azi e în toanele sale... De zece minute nu mai slăbește din ironii și persiflări la adresa fetelor.

— Știți ce zic fetele cînd vin peținorii?

Sîntem cu toții «numai urechi».

— Cum e? suspină fetele de 18 ani, cari numai partea ideală a lumii o cunosc. Ce e? întreabă cele de 25 ani, cari încep a se uri așteptînd mereu, și — Unde e? strigă fetele de 30 și mai mulți ani perzîndu-și răbdarea înăscută românului...

— *Ex* in onorul lui Mefisto! comanda «praeses»-ul și cu toții golim paharul...

— *Peto verbum*, — Voi să-mi ridic glasul în favorul amoruluĭ calumniat... d'odată simt ceva hîrtie în buzunar. Tresar... Ah, da, e scrisoarea ei... «Te aștept, vino negreșit, căci mi-e dor să te revăd...» De m'am dus? De a venit...? Vocea mi se îneacă... ridic păharul.

— *Fereat amor!*

O, să strigăm...

III

— Intră!... Ei?

— Factorul a adus niște scrisori.

— Punele numai pe masă...

Am visat, iată-mă iară treaz.

Privesc a lene prin fereastra deschisă... un vînt cald de primăvară mișcă încet ramurile unui oleandru de sub ferești... de cea parte a curții se înalță peste zid crengile unui cireș înflorit... Din vecini pătrund prin fereastra deschisă acoardele unei violine... Le aud numai ca prin vis.

Pe coperișul unei aripi a casei se plimbă mîndru un porumbel alb. Din depărtare se aude sgomotul unei căruțe ce se apropie. Porumbelul se pregătește să sboare.

Imi vine o idee bizară. Haid' să-i dau să-mi răspunză la o întrebare. De va sbura spre stînga să fie un semn afirmativ, de va sbura spre dreapta un semn negativ...

D'odată trîntește cine-va o ușă... Tresar, închid pentru un moment ochii și cînd îi deschid iarăși porumbelul nu mai e pe coperiș, a sburat. In ce parte? Nu știu... E și mai bine. De nu-mi răspundea pe plac și așa nu-l credeam... Indoiala dă așteptării farmec...

Cu voia încerc să mă ocup cu alte lucruri, numai să uit de numele fatal Cincinat Pavelea!

N'am pace. Mă simt peste măsură de intrigat de și știu că în urma urmelor deslegarea enigmei va fi simplă, de tot simplă... ei dar poate chiar de aceea nu pot da de ea...

Un fenomen de altminteri destul de des. Mai ușor observi spre pildă firmele de prăvălii scrise cu litere mijlocii cu toate că s'ar părea că cele scrise cu litere excesiv de mari ar fi mai bătătoare la ochi, cum și pe o hartă geografică mai ușor dai de un nume scris cu litere mici de cît de unul ce se străcură peste harta întreagă.

Prea căutăm pretutindeni după motive și cauze mari și noi oamenii nu sîntem ființe atît de puternice și dificile încît numai motive mari și grave să ne poată mișca. Mie din contra de multe ori mi s'a părut că oamenii — cel puțin cea mai mare parte dintre ei, masele omenimii — nici nu au capacitatea de a reacționa la impresii prea covărșitoare... De vrei să bați unde-va un cui trebuie să-l lovești mereu, mereu... întrebuințează numai o lovitură puternică—și cuiul se îndoaie...

— Aha! iată-l iară cu sofismele și paradoxele sale!—va zice părintele din S. dacă din întîmplare va citi aceste șire..

— Sofisme! paradoxe! ăsta-i era vecinicul seu răspuns la cîte-i spuneam eu despre politică, despre biserică și altele. Ne întîlnisem acu's vr'o cîți-va ani la băi... Sărmanul părinte era om foarte de treabă, dar avea păcatul strămoșesc că prea se lega de datinele străbune; era dușmanul neîmpăcat al ori-căreĭ schimbări. Vorba veche: «De ce să fac chiar eu altminteri? Așa au lucrat moșii de moși mei și au trăit în pace!»... In schimbul păcatului ăstuia avea însă un merit, un merit mare—mai ales în ochii unui tînăr idea-

list cum eram eŭ pe vremea acea—avea un bujor de fată, ştiţĭ drăguţă s'o mîncĭ cu ochiĭ...

Şi-acum îmĭ maĭ sună în urechĭ rîsul eĭ arginţiŭ cînd i-am citit critica ce-o făcusem asupra uneĭ prietene a eĭ.....

Cum o şi criticasem? Pare mi-se că am fost scris că are o inimă nobilă, care bate plină de iubire pentru poporul român, o inimă nobilă care nu numaĭ de erĭ alaltăerĭ simte această iubire ci de deceniĭ întregĭ...

O, şi acum îmĭ maĭ sună în urechi rîsul eĭ arginţiu... par'că şi acum o văd cum mă ameninţă cu degetul mic.

— Eĭ, nu credeam că poţĭ fi atît de răutăcios.

D'asupra capuluĭ meŭ cîntă într'o colivie o mierlă, şi cîntecul eĭ mĭ-a adus aminte de rîsul acela arginţiŭ.

IV.

... Şi cîntecul eĭ mĭ-a adus aminte de rîsul acela arginţiŭ...

Cîţĭ anĭ aŭ trecut de cînd priviam în ochiĭ eĭ frumoşĭ şi-ĭ povesteam o poveste tristă, pe cînd braziĭ d'asupra noastră îşĭ scuturaŭ capetele...

... «Şi-a fost odată un tînăr şi iubea floarea pădurilor...»

Şi ea ascultă în tăcere, ce-ĭ spunea tînărul florilĭ, pădurilor, pînă în urmă ademenit de vraja ochilor eĭ uitam şi eŭ să povestesc, mă opriam... şi tăceam ambiĭ...

—Şi,.. şi? — începea ea apoĭ trezindu-se de odată din reveriile eĭ şi despoindu-mă de mînuţa-ĭ albă ce-o apropiasăm încet de buze... Era o mînuţă albă, stăvezie, moale... dulce...

— Şi... şi?...

Şi eŭ continuam povestea ca apoĭ în urmă să tăcem iarăşĭ ambiĭ..,

O d'atuncĭ aŭ trecut mulţĭ anĭ...

Ea nicĭ că-şĭ va maĭ aduce aminte de mine.. Azĭ şade poate fericită lîngă fereastră şi se va juca veselă cu copilaşul eĭ—va avea oare tot aceĭ ochĭ marĭ, negriĭ ca mama sa? — şi se va juca veselă cu copilaşul eĭ sărutîndu-ĭ obrăjoriĭ rumenĭ şi nicĭ prin gînd nu ĭ va trece că eŭ şezînd la masa de scris ascultînd cîntecul dulce al mierleĭ din colivie par a auzi iarăşĭ glasul eĭ arginţiŭ...

Unde eştĭ copilărie
Cu pădurea ta cu tot?

V.

Îmĭ vine să zîmbesc... mĭ- am adus aminte de Eminescu şi în legătură cu el de o şoadă observare a profesoruluĭ meŭ de limba română, observare la o poezie de-a luĭ...

Eram încă băieţĭ de şcoală şi ceĭ maĭ marĭ admiratorĭ aĭ luĭ Eminescu — pe cît puteam înţelege noĭ băieţĭ de 15 — 16 anĭ frumuseţele poeziilor luĭ. — Ştiam cea maĭ mare parte dintre ele de-a rostul şi le citeam cu orĭ ce prilej potrivit saŭ nepotrivit... şi chiar influinţa asta covărşitoare ce-o exercitaŭ asupra noastră poeziile pesimiste ale luĭ Eminescu ĭ-a dat motiv anonimuluĭ critic din Blaj să-l combată. Criticul era pe vremea acea rectorul internatuluĭ nostru.

Era zarvă mare în Blaj. Nu vorbeam de cît de Eminescu şi critica luĭ. Într'o zi intră în clasă profesorul nostru de clasă şi abia urcă pe catedră, începe a zeflemiza însufleţirea noastră pentru Eminescu.

— Ascultaţĭ numaĭ ce poeziĭ a scris genialul d-v. poet...

În lumea asta sînt femeĭ
Cu ochĭ ce isvoresc schinteĭ...,

Eĭ bine, domnilor, cum pot *isvorî* din ochĭ schinteĭ fără să nu să *stîngă?*...

Am privit unul la celalalt şi — am tăcut. Peste cîte-va săptămînĭ se sfîrşia anul şcolastic şi nu voiam să producem zizanie în notele noastre de clasificare... După oară însă aşa am rîs în cît nicĭ bătrînuluĭ Homer nu ĭ-ar fi putut fi ruşine de rîsul nostru...

Adecă, cum pot isvorî schinteĭ fără să nu se stîngă?...

Tocmaĭ ca răspunsul băiatuluĭ de şcoală.

— Măĭ, Gavrile, carĭ aŭ fost ceĭ patru apostolĭ?

— Ceĭ patru apostolĭ aŭ fost următorĭĭ treĭ: Petru şi Pavel...

Saŭ apoĭ ca...

— Ura! Cincinat Pavelea! Inaintea mea e scris negru pe alb: Cincinat Pavelea... Ştiţĭ cine-ĭ Cincinat Pevelea? E un pseudomin sub care cine-va mĭ-a trimis ceva pentru foaie...Cîutînd după o leacă de hărtie am dat de lucrarea acea...

Ştiam eŭ că deslegarea trebuie să fie simplă, dar chiar atît de simplă n'o crezusem...

De bucurie mă duc să beaŭ un pahar de bere. Am să-l golesc în sănătatea necunoscutuluĭ meŭ prietin: Cincinat Pavelea.

I. Iosif Sceopul.

Oradea-Mare

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL, STR. DOAMNEĬ 16, BUCUREŞTĬ.